

Lp Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 8-3/6746-1 12.08.2025

Meie 08.09.2025 nr 1-6/683-2

**Arvamuse avaldamine perekonnaseaduse,
tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja tsiviilseadustiku
üldosa eelnõu (eestkoste seadmise muudatused)
väljatöötamiskavatsusele**

Lugupeetud pr justiits- ja digiminister

Täname, et edastasite Eesti Kohtuekspertiisi Instituudile arvamuse avaldamiseks perekonnaseaduse, tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja tsiviilseadustiku üldosa eelnõu (eestkoste seadmise muudatused) väljatöötamiskavatsuse.

Eesti Kohtuekspertiisi Instituut (edaspidi EKEI) edastab eelpoolnimetatud väljatöötamiskavatsuse punktile 3.2. Võimalikud regulatiivsed lahendused arvamuse - EKEI nõustub seisukohaga, et psühhiaatriliste ekspertiiside korraldus vajab ajakohastamist ning ettepanekud teatud juhtudel kasutada psühhiaatri asemel muu arsti eksperdiarvamust on asjakohased ja rakendatavad. Arvestades kohtupsühhiaatrite piiratud järelkasvu ja nende ajapiiranguid, on selge vajadus leida paindlikumaid lahendusi, et suunata olemasolev spetsialistide ressurss eelkõige keerulisemate ja piiripealsete juhtumite lahendamisele. Standardiseeritud ankeedi kasutamine eksperdiarvamuse andmisel, eriti lihtsamates eestkosteasjades, on praktikas end õigustanud ning võimaldaks tõhusamalt kaasata ka teisi arste hinnangu andmisel. See vähendaks spetsialiseeritud psühhiaatrite koormust ning toetaks ekspertiiside kvaliteedi ja menetluse efektiivsuse kasvu.

Samuti juhime tähelepanu probleemile, mis on seotud ekspertiisideks ja arvamusteks vajalike eriliigiliste andmete kättesaadavusega. Kehtiv õigusraamistik ei võimalda ekspertiisi koostaval psühhiaatril ega arvamuse andjal piisavalt ligipääsu isiku terviseandmetele. See takistus on märgatavalt vähendanud kohtupsühhiaatrite valmisolekut ekspertiise läbi viia, kuna ilma eelnevate terviseandmete sisulise tutvumise ja analüüsita ei ole võimalik anda pädevat ja usaldusväärset hinnangut.

EKEI peab oluliseks, et regulatiivsete muudatustega käsitletaks ka seda kitsaskohta ning loodaks selge ja seaduslik alus ekspertiisiks vajalike terviseandmete kasutamiseks, tagades samal ajal isikuandmete kaitse nõuete täitmise.

Praegu puudub ühtne keskkond või infosüsteem, mis võimaldaks eristada sisse logides tervishoiutöötajaid ja kohtupsühhiaatreid vastavalt nende rollile. Vajalik on luua süsteem, mis võimaldab kasutajate rollipõhist eristamist ning määratleb neile vastava ligipääsu ekspertiisiks vajalikele terviseandmetele. See tagaks õiguspärase andmekasutuse, toetaks andmekaitse nõuete täitmist ning parandaks menetluste sisulist kvaliteeti ja tõhusust.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Marika Väli
teaduse asedirektor